

طرح درس های

«سینما فارسی»

نویسنده: سپیده برنجی، معلم زبان و ادبیات فارسی دبستان مناسب برای پایه سوم تا هفتم
لوازم مورد نیاز: دفترچه مخصوص، مداد و مداد رنگی، خودکار، کاغذ، گوشی یا تبلت، اینترنت.
حوزه های درسی: ادبیات فارسی، نگارش، سینما

مدرسه
بازتاب

فهرست مطالب

۱. مقدمه ۴

---

۲. فعالیت اول ۴

---

۳. شرح فعالیت ۴

مقدمه

- خانم، این فیلم آخر سعید روستایی را دیده‌اید؟
- خانم، اخبار می‌گفت امسال خشک‌ترین سال آبی جهان بوده!
- خانم، من عکس‌های این اتفاق را در اینستاگرام مادرم دیدم.
کودکان در این روزگار بیشتر از هر زمان دیگری، با رسانه‌های گوناگون بصری مواجه‌اند. آن‌ها طرفدار پروپاقرص فیلم‌های تلویزیونی و سینمایی هستند. اشتراک فیلمیو و نماوا دارند و کنار دفترشان، عکس شخصیت‌های مورد علاقه فیلم‌های محبوبشان را می‌کشند. آرزوی بچه‌ها این است که معلم سر کلاس برایشان فیلم بگذارد یا بهشان تکلیف بدهد که فلان فیلم را ببینند. چند بار پیش می‌آید که معلم چنین تصمیمی بگیرد؟ تماشای فیلم، برای کودک چه یادگیری‌ای به همراه دارد؟
سینما، هنر عصر حاضر، آن قدر محبوب و نزدیک به مردم است که می‌تواند به عنوان یکی از تأثیرگذارترین رسانه‌ها بر جامعه و به ویژه کودکان معرفی شود، اما حتی ما بزرگ‌ترها فراموش می‌کنیم که این تصاویر را روزی نویسنده‌ای در خیالش تصور کرده و نوشته است. جادوی قصه را از یاد می‌بریم و فکر می‌کنیم این دیالوگ‌ها را واقعاً آن شخصیت درون فیلم گفته است. حال اگر کودکی با جادوی نوشتن در سینما آشنا شود، از آن پس چطور با فیلم‌ها روبرو می‌شود؟ آیا می‌تواند فیلم‌ها را بهتر محک بزند و برای تماشا کردن انتخاب کند؟ اگر خودش بنشیند و فیلمنامه‌ای بنویسد، چطور آن را تصویر می‌کند؟ علاقه‌اش به سینما و جهان فیلم‌ها چطور با نگاهش به نوشتن گره می‌خورد؟ سینما چگونه می‌تواند به درک فضایی و بصری کودک کمک کند و چطور در نوشتن و فکر کردنش بروز پیدا می‌کند؟ این‌ها مجموعه سؤالاتی است که قصد داریم در مجموعه طرح درس‌های «سینما فارسی» به آن‌ها پاسخ دهیم.

فعالیت اول: من هم سؤال دارم!

لوازم مورد نیاز: دفترچه مخصوص، مداد یا خودکار.

این فعالیت، به عنوان پیش درآمدی بر مجموعه فعالیت‌های «سینما فارسی» در نظر گرفته می‌شود که معلم فارسی در پایه‌های پایین‌تر و معلم انشا در پایه‌های بالاتر می‌توانند از آن برای شروع استفاده کنند. برای نزدیک شدن به میدانی همچون سینما که از یک سو، نزدیک و صمیمی به نظر می‌آید و از سوی دیگر، پر رمز و راز و دست نیافتنی، طرح سؤال شاید یکی از بهترین راه‌ها برای شروع باشد. دانش‌آموزان هنگام تماشای فیلم‌ها ممکن است هیچ سؤالی به ذهنشان نرسد؛ چون چشم‌هایشان به دیدن عادت کرده است. ممکن است در سرشان سؤالاتی بچرخد، اما با کسی در میانشان نگذارند. ممکن است با گروه‌های کوچک دوستی یا اعضای خانواده مطرحشان کنند، اما خیلی زود آن‌ها را به فراموشی بسپارند. حال اگر معلم فارسی وارد کلاس شود و به دانش‌آموزانش بگوید که بله بچه‌ها، من هم مثل شما فیلم می‌بینم، هر روز به نحوی با این جهان درگیر هستم و سؤالات بسیاری است که می‌توانم درباره‌اش بپرسم، چه؟

این طرح سؤال درباره سینما و گفتگو حول آن، می‌تواند معلم و دانش‌آموز را در پیوندی عمیق‌تر و صمیمانه‌تر با یکدیگر قرار دهد. همچنین، زمینه‌ای برای دست یافتن به درکی مشترک در این حوزه را فراهم می‌کند. معلم با تصویری که دانش‌آموزان از سینما دارند، آشنا می‌شود و دانش‌آموزان نیز متوجه می‌شوند که معلم هم مثل همه آن‌ها سؤالاتی در ذهن دارد. این فعالیت، به ایجاد طرح‌واره‌هایی در ذهن کودک درباره سینما کمک می‌کند و می‌تواند به سؤالات پراکنده و گذرای آن‌ها نظم و نسقی بدهد. همچنین، با تقویت تفکر نقادانه و پرسش‌گر، بذراشتیاقی در جان و دلشان کاشته می‌شود تا با داشتن برنامه‌ای ذهنی، مجموعه فعالیت‌های این طرح درس را پیش ببرند و به دنبال پاسخی برای سؤالاتشان باشند.

شرح فعالیت:

با دانش‌آموزان وارد گفتگو شوید و برای آن‌ها توضیح دهید:

• سینما، هنری است که در اوایل قرن بیستم اختراع شد و می‌توان آن را جوان‌ترین هنر، میان هنرها دانست و به خاطر همین، به آن هنر هفتم می‌گویند. از زمانی که برادران لومیر و ادیسون، دوربین‌های اولیه فیلمبرداری را اختراع کردند تا کاراکترهای درون عکس‌ها را به حرکت درآورند، تا هم‌اکنون که خیالی‌ترین و رویایی‌ترین اتفاق‌ها را می‌توانیم در فیلم‌ها ببینیم، بیش از صد سال می‌گذرد؛ در حالی که هنری همچون نقاشی، تقریباً تاریخی به قدمت بشر دارد.

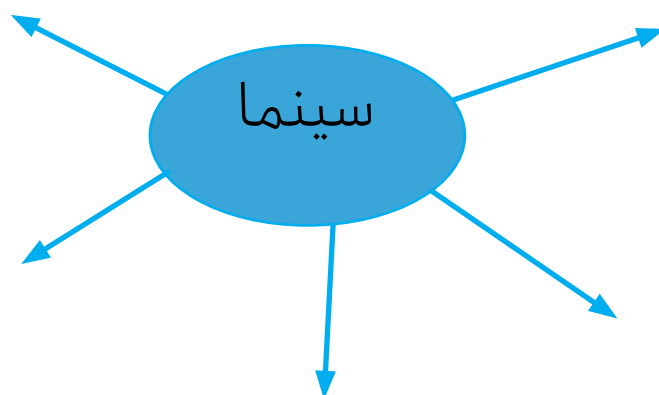
(می‌توانید برای درک بهتر دانش‌آموزان از این تاریخ و مسیری که سینما طی کرده است، فیلم‌هایی از تاریخ اولیه سینما برای دانش‌آموزان به نمایش بگذارید. تعدادی از این فیلم‌ها در پیوست معرفی می‌شوند.)

• در این روزگار، ما با سینما ارتباط خیلی نزدیکی داریم و هر روزه فیلم‌ها با عناوین و موضوعات مختلف و قالب‌های متفاوت از هم، از پیش چشم ما می‌گذرند. ما زمانی را برای تماشای این فیلم‌ها می‌گذاریم، هر روز به آن‌ها فکر می‌کنیم، درباره‌شان با دیگران حرف می‌زنیم و به بسیاری از این فیلم‌ها عشق می‌ورزیم. بنابراین، اگر همه خوب فکر کنیم، در می‌یابیم که آن‌ها در زندگی ما نقش مهمی دارند.

در این مرحله، نظر بچه‌ها را درباره اهمیت و تأثیر فیلم‌ها در زندگی روزمره بپرسید. در ادامه، وسط تخته کلاس بنویسید سینما و دورش یک دایره بکشید. از بچه‌ها بخواهید که هر سؤالی درباره سینما و فیلم‌ها دارند، بپرسند. این نمودار خورشیدی، کمک می‌کند که دانش‌آموزان مجموعه سؤالات گوناگونی را

که می‌توان مطرح کرد، کنار همدیگر ببینند و از زاویه دیدهای مختلف با آن روبرو شوند. شما نیز می‌توانید سوالاتتان را مطرح کنید. این سوالات، می‌تواند درباره ماهیت سینما، مراحل تولید یک فیلم، تاریخ سینما، ژانرهای سینمایی،

ارتباط سینما با سایر هنرها، مسائل پیرامونی سینما و یا هر سؤال دیگری که فکر می‌کنید، باشد. در ادامه از بچه‌ها بخواهید در گروه‌های چهار نفره به بحث و نظر درباره این که مهمترین سوالات از نظر آن‌ها کدام‌ها هستند، پردازند. در انتهای کلاس، از هر دانش‌آموز بخواهید پنج سؤال اصلی‌اش را در یک برگه بنویسد و به شما بدهد. توجه دانش‌آموزان را به این مسأله جلب کنید که در مجموعه فعالیت‌هایی که قرار است انجام دهند، به دنبال پاسخ پرسش‌های کلیدی خود باشند و مشاهدات و نتایج‌شان را در دفترچه‌ای مخصوص یادداشت کنند.

تعدادی از سوالات مهم که احتمالاً با آن‌ها مواجه می‌شوید:

- ۱- ما چرا فیلم می‌بینیم؟
  - ۲- یک فیلم چگونه ساخته می‌شود؟
  - ۳- سینما چه تأثیراتی روی ما می‌گذارد؟
  - ۴- چه معیارهایی برای انتخاب یک فیلم خوب وجود دارد؟
  - ۵- چه عواملی در ساختن یک فیلم خوب مؤثر است؟
  - ۶- چرا هر کدام از ما به فیلم‌های خاصی علاقه داریم؟
  - ۷- چرا بعضی فیلم‌ها انقدر معروف و پرفروش می‌شود؟
  - ۸- آیا میزان فروش و شهرت یک فیلم نشان می‌دهد که آن فیلم، فیلم خوبی است؟
  - ۹- سینما چگونه به وجود آمد؟
  - ۱۰- چه ارتباطی میان سینما و ادبیات وجود دارد؟
  - ۱۱- من چگونه می‌توانم یک کارگردان یا یک بازیگر بشوم؟
- و بی‌شمار سؤال دیگری که می‌توان در این حوزه مطرح کرد.

در پایان، شما لیست سوالات مهم بچه‌ها را دارید و در جریان دغدغه‌های دانش‌آموزان در این حوزه قرار گرفته‌اید. همچنین، دانش‌آموزان با دست یافتن به سوالات کلیدی خود، با ذهنی روشن‌تر درگیر فعالیت‌های بعدی می‌شوند.

